

Chrzanowski, Tomasz

"Komunikaty Mazursko-Warmińskie. Bibliografia zawartości za lata 1957-2006", Jerzy Minakowski, Olsztyn 2007 : [recenzja]

Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1, 89-90

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ewangelicy duchowni i parafianie. Powojenne lata w Olsztynie i na Mazurach to kolejna ważna publikacja podejmująca zagadnienie losów ludności mazurskiej po II wojnie światowej. Wskazać należy, iż jest to jedna z nielicznych książek, które przybliżają postaci duchownych ewangelickich pełniących posługę duszpasterską na Mazurach po 1945 r. Dużym walorem jest też bogata baza źródłowa, a zwłaszcza wykorzystanie zbiorów prywatnych i wspomnień. Popularnonaukowy charakter poszczególnych artykułów sprawia, iż kierowane są one do szerokiego grona odbiorców. Szkoda tylko, że zabrakło w tej pracy redaktora naukowego. Z pewnością historia olsztyńskiej parafii ewangelicko-augsburskiej, dzięki działalności wydawniczej Mazurskiego Towarzystwa Ewangelickiego, jest jedną, o ile nie jedyną parafią diecezji mazurskiej tak dobrze zbadaną. Być może Towarzystwo w następnych latach podejmie wysiłek opracowania dziejów innych mazurskich zborów ewangelickich.

Dominik Krysiak (Olsztyn)

Jerzy Minakowski, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie. Bibliografia zawartości za lata 1957–2006*, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Olsztyn 2007, ss. 258.

Półwiecze ukazywania się kwartalnika „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” w obecnej formie uczczono m.in. wydaniem omawianej bibliografii. Publikacja ta, opracowana przez bibliotekarza Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie Jerzego Minakowskiego przy współpracy Moniki M. Hrynkiewicz, stanowi kontynuację pracy głównego autora w postaci wcześniej opublikowanych bibliografii za lata 1957–1977 (Olsztyn 1979), 1957–1992 (KMW, 1993, nr 2) i 1993–2000 (KMW, 2001, nr 2) oraz najwcześniejszych prac dr. Stanisława Flisa, który opracował zawartość roczników z pierwszego dziesięciolecia ukazywania się czasopiśma (KMW, 1962, nr 1 i 1968, nr 2). Mamy więc do czynienia z materiałem systematycznie uzupełnianym i aktualizowanym, co z pewnością wpłynęło na sumienne przygotowanie także najnowszej publikacji.

Praca składa się z wykazu 2713 jednostek bibliograficznych, ułożonych według stałych i właściwych dla „Komunikatów” działów i poddziałów. W przypadku przypisania danej pozycji do więcej niż jednego działu za każdym razem otrzymujemy jej skrócony opis. Wyszczególniony układ bibliografii świadczy o wielokierunkowych zainteresowaniach kilku pokoleń badaczy, którzy publikowali swe artykuły, recenzje, omówienia, sprawozdania, polemiki w poszczególnych numerach kwartalnika. To właśnie tematyka badawcza miała wpływ na ostateczny układ i liczbę działów oraz kompozycję całej bibliografii. „Komunikaty” gościły na swych łamach wielu wybitnych autorów, poświęcających swe zainteresowania badawcze przede wszystkim dziejom regionu lub w jakiś sposób z nim związanymi.

W zestawieniu wyróżniono dwadzieścia dwa działy – od Bibliografii po Edytorstwo. W wypadku recenzji lub omówienia przy każdej z wyszczególnionych jednostek uzyskujemy o tym informację bezpośrednio pod opisem recenzowanej publikacji.

Bibliografia dokumentuje ogromny dorobek powojennych badań nad dziejami Warmii i Mazur, a równocześnie uwidacznia wzrost zainteresowania tematami, które w wyniku ewolucji nauki historycznej w ostatnich dziesięcioleciach uzyskały w niej nowy profil. Należy tu wymienić chociażby antropologię lub historię kultury. W porównaniu z bibliografią za lata 1993–2000 wyszczególniono dział Antropologia, który – miejmy nadzieję – ze względu na swą obszerność nie będzie w przyszło-

ści łączony z działem Demografia. Zaznaczmy również, iż pojawił się zupełnie nowy dział Filozofia. Historiozofia. Etyka. Najwięcej zmian odnotowano w dziale Nauki pomocnicze historii, dodano tu: Metrologię, Paleografię i Sfragistykę, natomiast Genealogię uzupełniono o Heraldykę.

Bibliografia zawiera indeks osobowy z zaznaczeniem nazwisk pojawiających się w treści wyszczególnionych pozycji, co należy uznać za wielką zaletę. Niezbyt przydatne, moim zdaniem, okazuje się za to odnotowanie w tym miejscu po raz kolejny skrótów informujących o rodzaju publikacji przy nazwisku autora, skoro i tak otrzymujemy je przy opisach głównych. Brak indeksu przedmiotowego rekompensuje w pewnym stopniu takie właśnie zestawienie w dziale Czasopiśmiennictwo oraz w poddziałach Regiony i miejscowości i Osoby działu Historia Pomorza Wschodniego, co nie skazuje Czytelnika na przeglądanie kilku tysięcy pozycji w przypadku poszukiwania informacji np. na temat danej miejscowości.

Powyższe uwagi nie umniejszają jednak wartości pracy Jerzego Minakowskiego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że uzyskaliśmy publikację rzetelną i ze wszech miar pożyteczną, stanowiącą istotny przyczynek do ogólnej bibliografii Warmii i Mazur.

Tomasz Chrzanowski (Olsztyn)

***Onomastyka regionalna*, pod red. J. Dumy, Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego, Olsztyn 2006, ss. 195.**

Artykuły zebrane w omawianej publikacji są zbiorem referatów wygłoszonych w Olsztynie podczas konferencji onomastycznej nt. „Onomastyka regionalna ze szczególnym uwzględnieniem Warmii i Mazur”. Zjazd onomastów odbył się 20 i 21 listopada 2003 r. i został zorganizowany przez pracowników Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Towarzystwa Naukowego oraz Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, który udostępnił swoje sale uczestnikom konferencji. W zjeździe wzięło udział 21 referentów, którzy przedstawili rezultaty pracy badawczej nad nazewnictwem w różnych rejonach Polski. Publikacja zawiera większość referatów prezentowanych podczas konferencji. Ze względu na obszerność poruszanej problematyki (konferencja uwzględniała przede wszystkim materiały dotyczące Warmii i Mazur, ale również Pomorza i innych regionów Polski) tytuł tomu został zawężony do: *Onomastyka regionalna*.

Tom składa się z 19 artykułów, z których większość (bo aż 11) porusza tematykę związaną z Warmią i Mazurami. O nazewnictwie pochodzącym z tego terenu traktują referaty: Marii Biolik, Edwarda Brezy, Joanny Glazant, Iwony Grzesiak, Małgorzaty Jacewicz, Katarzyny Krupy, Izy Matusiak, Aliny Naruszewicz-Duchlińskiej, Ewy Rzetelskiej-Feleszko, Ryszarda Tomkiewicza oraz Anny Tyrpy. Tematyka pomorska reprezentowana jest przez prace Jerzego Dumy i Urszuli Kęsikowej, natomiast zagadnienia toponimii i antroponimii innych regionów polskich poruszane są w artykułach Jerzego Dumy, Zofii Abramowicz, Marii Czaplickiej, Ireny Huk, Wandy Szulowskiej oraz Doroty Krystyny Rembiszewskiej. Publikacja poprzedzona jest krótkim wstępem redaktora tomu, Jerzego Dumy.

Artykuły będące odbiciem wystąpień referentów oddają specyfikę konferencji – obok opracowań *stricto* językoznawczych, prezentujących materiał onomastyczny na tle historii regionu i przedstawiających analizę wyekscerpowanych leksemów pojawia się tekst opisujący onomastyczną koncepcję badawczą (artykuł Marii Biolik), referat historyczno-sprawozdawczy (tekst Ryszarda Tomkiewicza), ale też wypowiedź dotycząca tematu niestandardowego, istniejącego od niedawna w dyskursie językoznawczym, a mianowicie języka migowego (artykuł Iwony Grzesiak).